

ЕТНОМУЗИКОЛОГІЯ

УДК 801.81:[398.8:784](477.46)

Польові дослідження народної пісенності затопленого села Вереміївка

Ірина БАРАМБА

Провідний спеціаліст-етнограф
 Центру фольклору та етнографії Інституту філології
 Київського національного університету імені Тараса Шевченка,
 01601, Київ, бульв. Т. Шевченка, 14
 e-mail: irabaramba@gmail.com

Статтю присвячено вивченню народної пісенності села Вереміївка Чорнобаївського району Черкаської області. Її джерельною базою стали матеріали, які дослідниця збирала під час фольклорних експедицій від респондентів-переселенців із зони затоплення Кременчуцьким водосховищем. На підставі власних польових досліджень авторка описала сучасний стан побутування народнопісенної традиції затопленого села Вереміївка. На її думку, календарно-обрядовий цикл пісень населеного пункту представлений нерівномірно. Найкраще збереженими є пісні, які обслуговували ще до недавня побутуючі в "живій традиції" зимові та весільні обряди. Весняно-літній цикл пісень (веснянки, купальські, петрівки, жнивні) втратив свою утилітарну функцію, і його тексти зафіксовано від інформантів як етнографічний матеріал. Загалом статистика різножанрового фольклорного матеріалу засвідчує, що в селі Вереміївка активно побутували ліричні, жартівливі пісні, балади, приспівки до танцю, тобто домінував жанровий необрядовий репертуар фольклору, який респонденти сприймають в естетичному, розважальному та пізнавальному аспектах.

Ключові слова: фольклор, польові дослідження, затоплені села Подніпров'я, переселення, пісенна традиція.

Останнім часом у музичній фольклористиці особливої ваги набувають дослідження локальних пісенних традицій, що дає можливість більш повно представити особливості регіональних пісенних стилів. Для музичної практики збирача фольклору важливо виявляти своєрідні риси досліджуваної місцевої традиції, оскільки вони підкреслюють оригінальність, самотність і красу національних художніх форм.

У цьому контексті особливо цінними є збірники фольклорних текстів із нотними прикладами того чи іншого регіону [1], населеного пункту [2], праці з описовою й аналітичною базою експедиційних досліджень, характеристикою народних виконавців, фрагментами інтерв'ю від респондентів під час збирацької роботи [3].

Запропоновану статтю присвячено народній пісенності села Вереміївка Чорнобаївського району Черкаської області¹. Під час фольклорної експедиції (за учас-

¹ Село розташоване за 50 км від районного центру. Вереміївка відома з 1612 р. На території села та в навколишній місцевості виявлено п'ять поселень доби неоліту, п'ять – бронзи, два поселення та городище періоду Київської Русі. [4, с. 723]. Черкащина була заселена первісними людьми уже в палеоліті. Найдавнішою з пам'яток на території області є знахідка крем'яних виробів, виготовлених понад сорок тисяч років тому, неподалік села Великої Бурімки Чорнобаївського району Черкаської області. Черкаська область розташована в центрі лісостепової частини України, у басейнах середніх течій Дніпра та Південного Бугу. Більша, правобережна частина області розміщена в межах Наддніпрянської височини. Менша, лівобережна частина області розміщена в межах Наддніпрянської низовини. Найважливіша водна артерія – Дніпро. До нього (на території області) впадають річки Рось, Вільшанка, Тясмин, Сула і Супій. Кременчуцьке водосховище загальною площею 180 тис. га, створене греблею Кременчуцької ГЕС, має в межах області протяжність 130 км. Область утворено 7 січня 1954 р. [4, с. 9–10]. У січні 1964 р. територію сіл Вереміївки, Жовнино, Кліщинців, Тимченків Глобинського району Полтавської області включено до Золотоніського району (з січня 1965 р. до Чорнобаївського району) Черкаської області [5].

ті автора) у липні 2003 р. до сіл Черкаської і Полтавської області було зафіксовано музично-етнографічний матеріал на аудіоносії від місцевих жителів – переселенців із зони затоплення Кременчуцьким водосховищем у 1959 р. [6]. Унаслідок затоплення 53 села зникли з мапи України, а жителів було примусово переселено (1956–59 рр.) до Черкаської, Полтавської, Херсонської та інших областей [7].

Упродовж експедиції-розвідки було обстежено п'ять сіл з числа тих, які підлягли переселенню, зокрема: Бугаївка, Святилівка Глобинського району Полтавської області та сіл Гимченки, Васютинці, Вереміївка Чернобаївського району Черкаської області, адже розташовані в межиріччі Дніпра та нижньої течії Сули і входять до етнографічного району Середнього Подніпров'я. На підставі власних польових досліджень ми спробуємо описати сучасний стан побутування народнопісенної традиції затопленого села Вереміївка Чернобаївського району Черкаської області.

Звернемося до історії¹. Цей край привертав увагу видатних митців, композиторів, збирачів і дослідників народної традиції. Наприкінці XIX ст. український художник П. Мартинович замальовував у Вереміївці інтер'єри та екстер'єри хат, сцени з побутового життя селян, народні типажі. Творчою вершиною П. Мартиновича є його вереміївські портрети селян: "Федір Мигаль з Вереміївни", "Яків Кричака з Вереміївки", "Олекса Бондар з Вереміївки" та інші [8].

У 1904 р. відома російська оперна співачка та дослідниця народних пісень Є. Линьова фіксувала на фонограф пісні з сіл Жовнина і Вереміївки (тоді Полтавської губернії) [9].

У своїх етнографічних дослідженнях початку XX ст. відомий український композитор М. Лисенко охопив значну територію регіону – це прилегли до Жовнина² села та повітові містечка тодішньої Полтавської губернії (нині Черкащини) [10].

Відомо, що перед затопленням окресленої території, у травні 1956 р., ІМФЕ ім. М. Т. Рильського відрядив комплексну експедицію в села, які мали згодом опинитися під водою [11;12].

У липні 2003 р. у селі Вереміївці було проведено три збирацькі сеанси, в яких загалом взяли участь дев'ять інформантів від 1930 до 1947 років народження. Зафіксовано п'ять годин музично-етнографічної інформації.

Перший збирацький сеанс відбувся з двома виконавицями – Розою Петрівною Чередніченко (1930 р. н.) та Катериною Максимівною Маляр (1937 р. н.). Від них записано відомості про святочиний зимовий фольклор, зокрема регіональні варіанти колядок, щедрівок; весняного фольклору, зокрема регіонального відповідника загальнонаціонального звичаю "Колодки"; ліричні пісні та балади.

Другий збирацький сеанс – жіночий дует: Стадник Ольга Федорівна (1931 р. н.) та Усенко Олександра Лаврентіївна (1942 р. н.), які виконали щедрівки, весільні пісні, жартівливі пісні. Гуртовий спів цієї місцевості був представлений у третьому сеансі, коли до попереднього складу приєдналися ще п'ять виконавиць: Комисар Марія Лукивна – 1931 р. н., Ропай Ганна Гаврилівна – 1937 р. н., Савченко Ганна

¹ У 1569 р. відбулося об'єднання Литви та Польщі в єдину державу згідно з Люблінською унією. Було утворено Канівсько-Черкаське староство, якому було віддано Задніпрянщину, в тому числі і Посулля. Ось у цей період і виникають нові поселення: Вереміївка, Кліщинці, Матвіївка та інші. 1612 р. Посулля переходить у володіння князя Веремія (Єремія) Вишневецького, і село Вереміївка назване на його честь. Але вірогідніше, що назва села утворилася від назви якогось першого поселенця – Веремія [5]. Місцеві жителі розповідали легенди про походження назви села. Одні повідомляли, що його заснував чумак Вереміяк, інші, що чех Верем'як [15]. В одному кутку старої Вереміївки, Миклашівці, ще до затоплення "Кременчуцьким морем", виявлені сліди поселень слов'ян VIII–IX ст. Хоча випадкові знахідки, які вимивають дніпровські хвилі на берег із dna рукотворного моря, засвідчують значно раніше заселення цього краю [5].

² Сусіднє село з Вереміївкою.

Андріївна – 1938 р. н., Гановська Ліда Савівна – 1940 р. н. та Брусник Олександра Миколаївна – 1947 р. н.

Під час студіювання зібраної інформації виявлено побутування різних народно-пісенних жанрів із різним ступенем їх збереження.

Наведемо жанровий обсяг зібраної інформації в одиницях:

Колискові	1	Церковні колядки	2	Забавлянки	3	Щедрівки	5
Посипальні	1	Дитячі колядки	2	Балади	3	Ліричні	8
Солдатські	1	Дитячі щедрівки	2	Жартівливі	4	Приспівки	10
Романси	1	Рекрутські	3	Частівки	4	Весільні	22

Календарно-обрядовий цикл пісень представлений нерівномірно. Найкраще збереженими є пісні, які обслуговували ще донедавна існуючі в “живій традиції” зимові та весільні обряди. Весняно-літній цикл пісень (веснянки, купальські, петрівки, жнивні) втратив свою утилітарну функцію і зафіксований від інформантів як етнографічний матеріал.

Статистика різножанрового фольклорного матеріалу засвідчує: активно побутують ліричні, жартівливі пісні, балади, приспівки до танцю, тобто, домінує жанровий необрядовий фольклорний репертуар, який респондент сприймає в естетичній, розважальній, пізнавальній площинах.

Водночас, респонденти “нового” села Вереміївки (зауважимо на збереження первинного топоніму) наголошували і на збереження питомо автохтонної традиції щодо “персональних” щедрівок: “на хлопця”, “на дівчину”, “на вдову”, які виконуються на один пісенний мотив (№№ 1–3).

Вереміївське весілля “обслуговується” трьома наспівами, на які виконували різні обрядові тексти. Перший наспів (№№ 4–14) належить до тієї групи пісень, які виконують на весіллі в різні моменти. Вона відзначається певним стереотипом (це зазвичай коротенькі чотирирядкові зразки), експресивним характером, часто дошкульним змістом.

Другий (№№ 15–16) і третій (№№ 17–18) наспіви – це весільні пісні ліричного характеру. Вони звучать у найдраматичніших частинах весілля та створюють відповідну емоційно-напружену атмосферу суму і туги молодої за своїм дівоцтвом, матір’ю, родиною. У весільних піснях привернув увагу виконавський прийом “притюхування”.

Традиційний ліричний репертуар вереміївських виконавиць – це гуртові пісні в багатоголосній підголосковій фактурі, які вдалося записати з різноманітними версіями, застосовуючи під час збирацької роботи метод повторного запису тих самих пісень від різних виконавців.

Для вереміївського ансамблю характерні не стабільні, а вільно-варійовані одним співаком (заспівувачем) рубатні, декламаційні заспіви ліричних зразків. Загалом пісні звучать насичено, емоційно, експресивно і енергетично.

З-поміж численних позаобрядових зразків (№№ 19–22) подаємо: родинно-побутову пісню “Із-за гори вітрець повіває” про три горя в жінки: (свекруху, дитину, милого) і три балади – “Як була у Галі нерідная мати” (через лиху свекруху невістка забула у полі свою дитину), “Ой ходив донець” (змія обмовляє жінку донця і він, повернувшись додому, стинає своїй дружині голову), “Горіть, горіть сирі дрова” (підступна дівчина вмовляє козака зарізати свою жінку.)

У Подніпров’ї під час співу жіночі тембри тримаються грудного тембрового забарвлення, звук видобувається міцний, зичний, із вібрацією. Нижні голоси слугують гармонійною основою, “фундаментом”. Провідну роль зазвичай відводять середньому голосу [13;14].

Пісні, записані від жіночого гурту, – це повноцінні, добре збережені зразки традиційної пісенності, які репрезентують виключний художній інтерес. Вони розкривають своєрідний співочий стиль, типовий для багатьох сіл Подніпров’я.

* “Зрив” голосу на унісоні в середині і в кінці строфи.

Публікацію пісень із Вереміївки, яку подано у Додатках, на нашу думку, передусім варто сприймати як чергову документацію народнопісенної культури, зафіксовану безпосередньо в експедиційно-польових умовах.

Запропонований невеликий огляд пісенної традиції села Вереміївка надалі стане основою для більш ґрунтовних досліджень, тому ця стаття – лише початок.

ЛІТЕРАТУРА

1. Терещенко О. Стародавні пісні Степової України та Східного Поділля / О. Терещенко. – Кіровоград, 1998. – 60 с.
2. Терещенко Н., Терещенко О. Пісенна традиція села Тимошівки / Н. Терещенко, О. Терещенко. – Кіровоград, 1999. – 64 с.
3. Нолл В. Трансформація громадянського суспільства / В. Нолл. – К., 1999. – 559 с.
4. Історія міст і сіл Української РСР. Черкаська область. – К., 1972.
5. [uk.wikipedia.org/wiki/Вереміївка_\(Чорнобаївський_район\)](http://uk.wikipedia.org/wiki/Вереміївка_(Чорнобаївський_район))
6. Сало Ірина, Стек Левко. Затоплена Україна. 25 міст і сіл під водами Дніпра – так вирішила партія / І. Сало, Л. Стек // Українська правда (<http://www.istpravda.com.ua/ukr/articles/2012/03/18/73460/>).
7. Філатова А. Багатоголосна пісенна лірика затоплених сіл Середньої Наддніпрянщини / А. Філатова // Матеріали до української етнології. – 2012. – Вип. 11. – С. 213–223.
8. Таранушенко С. “Вереміївський” період творчості Порфирія Мартиновича / С. Таранушенко // Матеріали до науково-практичної конференції “Порфирій Мартинович і сучасність”. – Харків, 2006. – С. 12–19.
9. Линева Е. Опыт записи фонографом украинских народных песен / Е. Линева. – К., 1991.
10. Українські народні пісні в записах М. В. Лисенка. – К., 1990. – С. 351 с.
11. Вовк О. Музична типологія зимових обрядових наспівів переселенців із лівого берега Кременчуцького водосховища / О. Вовк // Народна творчість та етнографія. – К., 2010. – № 4. – С. 85.
12. Яценко Л. Українське народне багатоголосся / Л. Яценко. – К., 1962. – С. 44; 59; 176–177.
13. Іваницький А. Українська народна музична творчість / А. Іваницький. – К., 1990. – 336 с.
14. Іваницький А. Українська музична фольклористика: методологія і методика / А. Іваницький. – К., 1997. – 392 с.
15. Цю інформацію записала автор статті в 2003 р. від респондентів Чередніченко Р. П., 1930 р. н., родом із с. Вереміївки, та Білика Миколи Андрійовича, 1926 р. н., родом із села Тимченки (до затоплення Тимченки були кутком Вереміївки).

Field Study of Folk Songs of Flooded Village Veremiyivka

Iryna BARAMBA

The article is dedicated to the study of folk songs of Veremiyivka village of Chornobai district in Cherkasy region. This article is based on the recorded and deciphered material, which the researcher collected in folklore expeditions from the respondents – back settlers from Kremenchuk Reservoir flood zone. On the basis of her personal field research, the author describes the current state of folk-song tradition existence in flooded Veremiyivka village. She considers that a calendar and ceremonial cycle of the songs of this settlement is represented unevenly. The best represented are the songs that used to serve for the winter and wedding rituals. Spring and summer cycle of songs (vesnianky (spring songs), Ivan Kupala songs, petrioky, zhmyvni (harvest time songs)) lost their utilitarian function, the texts are recorded as an ethnographic material based on informants descriptions. The statistics of folklore material of different genres generally confirms that lyric, humorous songs, ballads, songs that went along with the dances, were actively used in the Veremiyivka village. It est, the genre of non-ceremonial folklore repertoire dominated, perceived by the respondents in an esthetic, humorous and cognitive aspects

Key words: folklore, field research, flooded villages of Podniprovia, resettlement, song tradition.

Полевые исследования народной песенности затопленной деревни Веремеевка

Ирина БАРАМБА

Стаття посвячена изучению народной песенной традиции деревни Веремеевка Чернобаевского района Черкасской области. Статья базируется на записанном и расшифрованном материале, собранном исследовате-

лем в фольклорних експедиціях в зоні, котра була затоплена Кременчугським водохранилищем. На основі сучасних польових матеріалів автор описує народно-песенну традицію села Вереміївка. По її мненню, календарно-обрядовий цикл пісень населеного пункту представлений нерівномірно. Найкраще збереглися зимні та весільні обрядові пісні, ще недавно бытовані в "живій традиції". Весенно-літній цикл пісень (веснянки, купальські, петровки, жатвенні) втратив свою утилітарну функцію, і його тексти зафіксовані як етнографічний матеріал. В цілому статистика різножанрового фольклорного матеріалу показує, що в селі Вереміївка активно бытовали ліричні, шутливі пісні, баллади, приспівки до танцю, тобто домінував жанровий необрядовий репертуар фольклору, котрий респонденти сприймають в естетичному, розважальному та пізнавальному аспектах.

Ключові слова: фольклор, польові дослідження, затоплені деревні Подніпров'я, переселення, пісенна традиція.

Стаття надійшла до редакції 19.10.2014

Прийнята до друку 21.11.2014

ДОДАТКИ

№ 1.

Ой, у тебе дядю, син хороший.
Щедрий вечір, ще й святий вечір!*

По дворочку ходить, коня в руках водить.
Коня в руках водить, до коня говорит:
"Ой, коню, мій коню, запродам я тебе.
Запродам я тебе далеко від себе".
"Ой, пане, мій пане, не продавай мене.
Не продавай мене, подумай про себе.
Як ми утікали степами-лугами,
Степами-лугами понад берегами,
А за нами гналися турки з ляхами.
Турки з ляхами з гострими шаблями.
А я скочив – Дунай перескочив.
Та ні вмочив я ні сіделечка,
Ні сіделечка, ні стременечка.
Ні поли жупана, ні пана Івана".
Та бувай здоровий, пан Іване.
З усім родом, з Новим Годом.
(Нотний приклад 1)

№ 2.

Як вилетів ангел із Києва на двір.
Щедрий вечір, ще й святий вечір!
Та й сів на віконці, на новій світлоньці.
А нова світлонька та й неметеная.
Дівка Галина та й неплетеная.
Плела ньєнка косу, та й не задробила.
Дівці Галині та й не вгодила.
Юпочку пошили, та й укоротили.
Платочок купили – краї золотили.
До церкви йшла, як зіронька зійшла.
Там пані стояли, добрий день казали.
– Ой, чия ти, дочко, така як панночка?
Та бувай здорова, дівка Галина.
Не сама з собою, з отцем і з маткою.
З усім родом, з Новим Годом.
(Нотний приклад 1)

№ 3.

Ой чи дома-дома, бідна вдова?
Щедрий вечір, ще й святий вечір!*

Нема її вдома – пішла до Бога.
Ой що ж вона діє? Золото віє.
Золото віє, а срібло палає.
Срібло палає – Бога благає.
"Ой дай мені, Боже, три лани жита,
Три лани жита, чотири пшениці,
Чотири пшениці, та й на паляниці".
Та бувай здорова, бідна вдова,
З усім родом, з Новим Годом!
Будьте здорові з Новим Годом і з Меланками! †
(Нотний приклад 1)

№ 4.

Що в нашого свата
З верби-лози хата,
Солом'яні одвірки,
Не дає нам горілки.
(Нотний приклад 2.1)

№ 5.

Ми думали, що ви їхали,
А ви пішки йшли,
Молодого в мішку несли.
Світлик у торбині,
Щоб не з'їли її свині.
А свашку в колоші,
Що не з'їли її воші.
(Нотний приклад 2.2)

№ 6.

Ой, дружечки, ви паняночки,
Поставайте всі на лавочки,
Пустіть того пана,
З ким присягу мала.
З ким присягу мала,

*Рефрен повторюють після кожного рядка.

† Промовляють словами.

З ким хрест цілувала.
(Нотний приклад 2.2)

№ 7.
Ой не сідай, Тільки, боком,
Це ж тобі ненароком,
Присунься близенько,
Це ж твоє серденько.
(Нотний приклад 2.1)

№ 8.
Де той дядько Йосип,
Що горілку носить?
Нехай він її не тисне,
Бо вона йому закисне.
(Нотний приклад 2.1)

№ 9.
Цокнули ложки - тарілки,
Дайте боярам горілки,
Бо бояри давно сіли,
Горілки схотіли.
(Нотний приклад 2.1)

№ 10.
Їли бояри їли,
Цілого вола з'їли,
На столі ні рістки,
Під столом ні кістки.
Ой, де ж вони подівали?
У кармани поховали.
У кармани в рукавиці,
Дівчатам на вечорниці.
(Нотний приклад 2.2)

№ 11.
Старший боярин красний,
А на йому жупан рясний,
Поміж тими рясницями
Сидять воші копицями.
А я вошей обтрушуся,
На вас, скверних, не дивлюся.
(Нотний приклад 2.2)

№ 12.
Старша дружка, як стружка,
Друга, як мотузка,
Третя недоросла,
Як свиня поросна.
(Нотний приклад 2.1)

№ 13.
Світилка маленька,
Як жабка рябенька,
По столу скакає,
Дружечок лякає.
(Нотний приклад 2.1)

№ 14.
Дружко коровай крає,
Семеро дітей має,
Та всі з торбинками,
Всей коровай забрали.
(Нотний приклад 2.1)

№ 15.
Що вже вечір...
Що вже вечір на дворі смеркає,
А свекруха вечеряти варє.

Що свекруха...
Що свекруха вечеряти варє,
А свекорко дубиночку парє.

Парся, парся...
Парся, парся, сирая дубино,
Начувайся, чужая й дитино.

За що, тату...
За що, тату, чуже дитя бити?
Воно вмє все діло робити.

Воно вмє...
Воно вмє все діло робити
Воно вмє свекрусі годити.
(Нотний приклад 3)

№ 16.
Куди, доню...
Куди, доню, собираєшся?
Що так біло вимиваєшся.

Піду, ньенько...
Піду, ньенько, між чужії люди,
Ой там мені все горенько буде.

Ой там гора...
Ой там гора кремєнистая,
Там свекруха наровєистая.

Вона свої...
Вона свої нарови покаже,
Вона ж мені правдоньки не скаже.

Діл ізмажу...
Діл ізмажу, вона й перемаже.
Лаву змию, вона й переміє.
(Нотний приклад 3)

№ 17.
Та думай, думай, ти, Марусю,
Думай ще й гадай.
Брєсти тобі дві річеньки,
Ще й третій Дунай.

Та перебрєла дві річеньки,
А Дунаю ні,

Минаються всі розкоші,
А горенько й ні.

Та розкіш моя, розкішино,
У батька мого,
Скажи, скажи ти, Іване,
Як буде в твого.

Та як будеш ти, Марусино,
Покірненька,
Буде твоя голівонька
Спокійненька.

Та як будеш ти, Марусино,
Та й сердита.
Буде твоя голівонька
Щодня бита.
(Нотний приклад 4)

№ 18.

Та ой засвіти, ненько, свічку,
Постав на столі.
А я й буду дивитися,
Чи пара мені.

Та чого свічка восковая
Не ясно горить?
З ким любилась – розлучилась,
Серденько й болить.

Та з ким любилась – розлучилась,
Стоїть за двором.
З ким не зналась – повінчалась,
Сидить за столом.

З ким любилась – розлучилась,
Серденько болить,
З ким не зналась – повінчалась,
Треба в світі жить.
(Нотний приклад 4)

№ 19.

Із-за гори...
Ой із-за гори ж ой вітрець повіває,
Ой мати дочку ой про горе питає.

Спитай, мати...
Ой спитай, мати, ой сірого й вутяти,
Ой сіре й вутя ой на морі ночує.

Сіре вутя..
Ой сіре ж вутя ой на морі ночує,
Ой воно ж моє ой все горенько чує.

Перше горе...
Ой перше горе ж – ой свекруха лихая,
Ой друге горе – ой дитина малая.

Друге горе...
Ой друге горе – ой дитина малая,
Ой третє ж горе – ой мій милий ревнивий.

Що сам їде...
Ой що сам їде ой у поле орати,
Мене заставляє ой волів поганяти.

Ой, гей, воли...
Ой, гей, воли, ой сірі половії,
Ой пройшли ж мої ой літа молодії.

Ой, гей, воли...
Ой, гей, воли, ой сірі круторогі,
Ой пройшли ж мої ой літа чорноброві.
(Нотний приклад 5)

№ 20.

Як була у Галі нерідная мати,
Та й послала Галю пшениченьку жати.

– Ой жни, ой жни, Галю, та й не розгинайся,
Як плаче дитина, то й не прислухайся.

Як дожала Галя до вечіра пізно,
Та й здоїла Галя вісім корів різно.

А до дев'ятої стала присідати,
Та й здумала Галя, що забула й в полі дитяти.

Ой вибігла Галя на гору високу,
Тай глянула Галя в долину глибоку.

Ой здалося Галі, що свічки палають,
А то сірі вовки дитя й розривають.

– Ой нате вам, вовки, корову й телятко,
Та й не розривайте моє серденятко.

– Ой не хочем, Галю, корови з телятком,
Як ми розірвали твоє й серденятко.
(Нотний приклад 6)

№ 21.

Ой ходив донець сім год по Дону,
Ой на восьмім году, ой сам додому йду.

На восьмім году я сам додому йду,
Ой обняла ночка возле лесочка.

Ой прив'язав коня возле явора,
Ой сам ложився спать ой возле коника.

Сам ложився спать ой возле коника,
Ой прилізла к ему ой розлюта змія.

Прилізла к ему ой розлюта змія.
“Ой, чи спиш ти, донець, ой чи так лежиш?”

Чи спиш ти, донець, ой чи так лежиш?
Ой що твоя жена ой що ж наделала.

Ой що твоя жена ой що ж наделала,
Ой коней вороних ой порозпродала.

Коней вороних порозпродала,
Ой синів-соколів ой порозгонила.

Синів-соколів ой порозгонила,
Ой дочок молодих ой заміж оддала".

Приїжжа донець до своїх ворітець,
Ой коні вороні по станках стоять.

Коні вороні по станках стоять,
Ой сини-соколи за столом сидять.

Сини-соколи за столом сидять,
Ой дочки ж молоді по двору ходять.

Приїхав донець до своїх ворітець,
Жена молода устріча донця.

Витяга донець свій гострий меч,
Ізняв голівоньку до самих плеч.

"Ой родной отец, ти не наш отец,
Зачем ти ізняв ньькі голову з плеч?"
(Нотний приклад 7)

№ 22.

Горіт-горіть сирі дрова, бо заллю водою,
Втшайтеся, воріженьки, моєю й бідою.

А я ж тую гірку біду тай перебідую,
А сам піду до дівчини тай переночую.

Прийшов же я до дівчини, сказав:
"Здрастуй, дівко",
Вона ж мені відповідає: "Заріж спершу жінку".

Прийшов милий-чорнобривий, начав ніж
гострити,
Його жінка, як голубка, начала просити.

"Ой, жди, милий-чорнобривий, хоч час,
хоч годину,
Поки сяду нагодую малую й дитину".

"Тоді ж будеш, моя мила, дитя годувати,
Як я піду до Дунаю ножа й полоскати".

А ті злії воріженьки дали нььці знати:
"Іди, ньько старесенька, дочку наряжати".

Біжить ньька старесенька, аж піт з лоба
лється,
Лежить її люба дочка на сонці печеться.

Лежить її люба дочка на сонці печеться,
Біля неї мале дитя, як рибонька, в'ється.
(Нотний приклад 8)

Нотний приклад 1

♩ = 78

Одна

Всі

1. Ой у те - бе, дя - дю, син хо - ро - ший(ї)

Ще - дрий(ї) ве - чір! Ще й свя - тий(ї) ве - чір!

Нотний приклад 2.1

♩ = 94

Одна Всі

Ой, не си-ди, Иван-ку, ти бо - ком, бо це ж то-бі не - на - ро - ком,
при - су - нсья бли - зень - ко, це ж тво - є се - рде... [ньоко] У - ху - ху - ху.

Нотний приклад 2.2

♩ = 120

Одна Всі

Ми ду-ма-ли шо ви ї - ха - ли, ми ду-ма-ли, шо ви ї - ха - ли,
а ви пі - шки і - шли мо - ло - до - го в мі - шку не - [сли],
сві - ти - лку в тор - би - ні, щоб не з'ї - ли сви - [ні], ху - ху - ху.
а сва - шку в ка - ло - ші, щоб не з'ї - ли во - [ші]

Нотний приклад 3

♩ = 72

Одна

1. Що вже ве - чір,
Всі
що вже ве - чір на дво - рі сме - рка - (га) - є (і)
а све - кру - ха ве - че - ря - ти ва - (і) [ре].

Нотний приклад 4

♪ ≈156
Одна

Та ду-май, ду-май, ти, Те - тя - (га) - нко,

♪ =78

Всі

ду - май ще й га - - дай,

бре - сти то - бі

дві рі - (гі) - че - (ге) - ньки (і)

ще й(і) тре - тій Ду - (гу) - най (і)

Нотний приклад 5

♪ = 60

Одна

1. І - зза вго - (вго) - ри,^(e)

Всі

ой із-за го - ри ж(и) ой ві-трець по-(го) ві - ва - є - (ге)

ой ма-ти ж(и) до - чку ж(и) ой про го - ре пи - та - [є]

Нотний приклад 6

♩ = 60

Одна

Всі

Як бу-ла у Га - лі не - рі - дна - я ма - ти

та й по-сла-ла Га - лю пше - ни - че - ньку жа - ти

та й по-сла-ла Га - лю пше - ни - че - ньку жа - [ти]

Нотний приклад 7

♩ = 60

Одна

Всі

1. Ой, хо - див до - нець сім год по До - ну

ой, на во - сьмім го - ду ой, сам до - до - (го) - му й(ї) - ду.

Нотний приклад 8

♩ = 94

Одна

Всі

1. Го - рить, го - рить, си - рі дро - ва, бо за - ллю во - до - ю,

вті - шай - те - ся, во - рі - же - ньки, мо - є - ю й(ї) бі - до - [ю].